

“Duurzame warmte, stiefkind of glansrol in energietransitie?”

Je kan geen krant of vakblad openen, geen aankondiging van een congres of een symposium lezen of men heeft het over de transitie in de energiewereld. Wie doen er mee op de weg van fossiel naar volledig duurzame bronnen? En onder welke voorwaarden? Dit anticiperen op de transitie van energie betreft 90% van de tijd elektriciteit, de bronnen van duurzame elektriciteit en de beperkingen ervan. Er is veel te weinig anticiperend vermogen en gezamenlijke actie bij potentieel belangrijke partijen voor duurzame warmte, terwijl warmte – naast de aandacht voor besparing en duurzaam opgewekte elektriciteit – van wezenlijk belang is om de gestelde doelen te halen. Als je alleen al naar het energiegebruik van huishoudens kijkt vervult warmte (ruimtewarming en warm tapwater) de hoofdrol ten opzichte van elektriciteit.

Riksta Zwart, directeur/eigenaar Samenenergie BV, Fotograaf Jelmer de Haas

Minister Kamp van Economische Zaken gaf in zijn brief aan de Tweede Kamer aan dat duurzame warmte erg belangrijk is om het doel voor 2020 te behalen. Tevens moeten uiterlijk 31 december 2015 de lidstaten van de EU een uitgebreide beoordeling gereed hebben van het potentieel voor warmte/krachtkoppeling en stadsverwarming en -koeling. Deze eis staat in de nieuwe EED (Energy Efficiency Directive) die door het Europees Parlement is aangenomen. Op basis van de EED kunnen lidstaten niet alleen aan centrales eisen stellen voor het nuttig gebruiken van restwarmte, maar ook aan de industrie bij nieuwbouw en renovatie. Verder moeten de lidstaten met hun eigen gebouwen een voorbeeld geven bij het realiseren van energiebesparende maatregelen. Ook aansluiting op een warmte- en/of koudenet valt hier onder.

■ **DUIDELIJK BELEID**

Als je naar de Scandinavische landen kijkt dan zie je dat overheden in samenspraak met de lokale industrie een duidelijk beleid hebben en investeren om langjarig lokaal de duurzame warmte te benutten. Rollen van productie, distributie en levering worden samen opgepakt. Regie is het sleutelwoord om slim gebruik te maken van alle lokaal aanwezige bronnen

van warmte om deze warmte te leveren aan klanten; smart heat grids die toekomstbestendig zijn en over langere termijn essentieel bijdragen aan de doelstellingen van de lokale energietransitie; het gezamenlijk opstellen van een maatschappelijke business case.

■ **WIE?**

Maar wie wil de verantwoordelijkheid in Nederland nemen en het risico lopen om deze kans niet sporadisch maar structureel tot wasdom te laten komen? Wie is in staat om een lange termijn visie te formuleren en daarbij de gemeenschappelijke belangen te dienen, zonder dat deze ten prooi valt aan persoonlijke voorkeuren of lokale politieke instabiliteit? Vanwege het feit dat warmte afhankelijk is van lokale productie en distributie lijkt de rol van gemeenten onomstotelijk. Niet alleen stimuleren maar ook durven te investeren om het vertrouwen in dit spoor als belangrijk onderdeel in de energietransitie voor haar burgers op gang te helpen. Voor de industrie is het van belang om niet alleen te investeren in de uitkoppeling van hun warmte, maar ook in de aanleg van grote investeringen vragende primaire netten buiten de poort om de warmte te krijgen waar zij nuttig gebruikt kan worden. Dit om haar lokale aanwezigheid en acceptatie

zeker te stellen. Voor installatie- en infrabedrijven is het zaak om niet alleen de vertrouwde installaties op gas aan de man te brengen maar ook, daar waar kansrijk, mee te werken aan de uitrol van warmte naar de nieuw- en bestaande bouw. Ze moeten meewerken aan de acceptatie van warmte bij klanten en dit product positioneren als duurzaam en innovatief. De olie- en gasbedrijven zullen niet alleen alle kennis van de ondergrond ten dienst moeten stellen voor de levering van gas en/of olie, maar ook de kennis van geothermie en daar zelfs een belangrijke eigen actieve bijdrage zien voor hun eigen bedrijfstransitie. De beslissers dienen binnen de bestaande bouw, bestaande installaties aan te passen voor de aansluiting op warmtenetten en zo een belangrijk deel van hun doelstellingen te bereiken, en zich niet te verschuilen achter de wens van individuele keuzevrijheid van de klanten.

■ **STIEFKIND**

Technisch kan het absoluut, maar het ontbreken van de wil om met alle benodigde partijen net zoveel tijd en geld te steken in het slagen van het spoor van duurzame warmte naast dat van besparing en elektriciteit, maakt dat zij nog steeds het stiefkind is van de energietransitie.